

Ruimte voor ondernemerschap

Economische visie
gemeente Barneveld 2030

Colofon

Economische visie gemeente Barneveld 2030 Concept
is een uitgave van de Gemeente Barneveld

Contactinformatie

Gemeente Barneveld
T.a.v. Team Economische Zaken
Raadhuisplein 2
Barneveld

Email**Tel**

Website www.barneveld.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5			
1.1	Aanleiding	5			
1.2	Samenwerken	6			
1.3	Leeswijzer	7			
2.	De koers richting 2040	11			
2.1	Barneveldse economie in 2040	11			
2.2	Waar staan we nu, wat zijn uitdagingen?	13			
2.3	Waar zetten we op in?	15			
	Intermezzo: grote transities en Barneveldse ecosystemen	16			
3.	Thema Stimulerend ondernemersklimaat	18			
3.1	Waar we naar streven	18			
3.2	Onze aanpak	20			
4.	Thema Economisch vitale kernen	22			
4.1	Waar we naar streven	22			
4.2	Onze aanpak	24			
	Intermezzo: Barneveld in de regio	25			
5.	Thema Toekomstbestendige bedrijventerreinen	27			
5.1	Waar we naar streven	27			
5.2	Onze aanpak	30			
6.	Thema: Toekomstbestendig buitengebied	32			
6.1	Waar we naar streven	32			
6.2	Onze aanpak	34			
7.	Thema Waardevol human Capital	36			
7.1	Waar we naar streven	36			
7.2	Onze aanpak	37			
8.	Uitvoering	39			
8.1	Organisatie	39			
8.2	Rol gemeente	39			
8.3	Uitvoeringsprogramma	40			

1. Inleiding

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor u ligt de Economische visie de gemeente Barneveld 2030. Het is een visie die wij u met trots presenteren, mede namens ondernemers en maatschappelijke partners in de gemeente Barneveld. Het is sinds lange tijd dat de gemeente Barneveld over een economische visie beschikt, waarmee dit een belangrijke mijlpaal voor de gemeente is.

De aanleiding om een economische visie te willen opstellen, is de behoefte aan een duidelijke economische koers van de gemeente. Ondernemers en maatschappelijke partners willen weten waar de gemeente voor staat en hoe daarbij op diverse thema's de samenwerking met ondernemers en maatschappelijke partners wordt gezocht. Bij zowel de totstandkoming van de economie visie, als bij het hierna op te stellen een Uitvoeringsprogramma, staan samenwerking voor de economische ontwikkeling van de gemeente Barneveld centraal.

Ondernemers zijn van groot belang voor de gemeente Barneveld. Het 'ondernemende' is een belangrijk deel van de identiteit en mentaliteit in de gemeente Barneveld, in de kernen en in het buitengebied. De sterke groei die de gemeente Barneveld heeft doorgemaakt is van oudsher gebaseerd op ondernemerschap. Durven en hard werken hebben de gemeente Barneveld groot gemaakt. Wij willen dat de gemeente Barneveld een plek is waar het goed ondernemen is, en blijft. Omdat een sterke economie essentieel is voor de welvaart en het welzijn van inwoners van de gemeente Barneveld. Andersom hebben ondernemers ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid.

De gemeente Barneveld groeit. Economische ontwikkeling betekent banen en stageplekken, die onze groeiende bevolking nodig heeft. Het betekent bestedingsruimte bij inwoners, die hen in staat stelt een woning te kunnen betalen, en het betekent draagvlak voor onze voorzieningen. Economische ontwikkeling betekent een sterk bedrijfsleven, dat steeds innoveert en verder verduurzaamt, onze sportclubs sponsort en evenementen voor de inwoners organiseert.

Economie in de gemeente Barneveld betekent ook historie en identiteit op deze centrale plek in Nederland, in het midden van Regio Foodvalley. Een sterke economie heeft de gemeente Barneveld al veel gebracht en kan de gemeente helpen om goed in te spelen op de grote transities die gaande zijn. Of het nu gaat om verduurzaming, de ontwikkeling naar een circulaire economie of de energietransitie; vaak zijn het ondernemers die oplossingen zoeken en ook weten te realiseren. Barneveldse ondernemers zijn doeners. Als we met elkaar de juiste koers aanhouden, ondernemers, maatschappelijke instellingen zoals het onderwijs en de gemeente, kunnen we veel bereiken.

Zeker in deze tijd van veranderingen, hebben we een goede koers nodig. De grote transities van dit moment, vragen om een duidelijke lijn, een pad waar ondernemers en inwoners zich in herkennen en op basis waarvan we samen de juiste stappen vooruitzetten. Het doel van economische visie is: een sterke en toekomstgerichte economie als drager van een evenwichtige groei van de gemeente Barneveld.

We hebben deze economische visie opgesteld in samenspraak met stakeholders in onze omgeving. Volgend op deze economische visie zal een bijbehorend Uitvoeringsprogramma worden opgesteld. Ook daarbij zal weer het overleg met het bedrijfsleven worden gezocht.

1.2 Samenwerken

Alleen ga je sneller, samen komen we verder. Dit spreekwoord is bij uitstek van toepassing op economische ontwikkeling in tijden van grote veranderingen. Ondernemers in Barneveld doen het graag zélf. Niet leunen op een ander maar zelf de handen uit de mouwen steken. Ondernemers in de gemeente Barneveld zijn oplossingsgericht én weten elkaar te vinden, als samenwerking nodig is om het op te lossen.

Zowel het oplossingsgerichte als de bereidheid om samen te werken hebben we nodig de komende tijd. Ondernemers zijn zelf verantwoordelijk voor wat er in hun eigen bedrijf gebeurt en nemen die verantwoordelijkheid ook. Veel uitdagingen waarmee ondernemers op dit moment worden geconfronteerd, liggen echter buiten hun eigen bedrijf. Congestie op het elektriciteitsnet, tekorten op de arbeidsmarkt en verrommeling van bedrijventerreinen, zijn voorbeelden van problemen die om gezamenlijke oplossingen vragen. Oplossingen die ontstaan door samen te werken, zoals in de vorm van de Barneveldse Techniek Opleiding en Barneveld Tomorrow succesvol wordt gedaan.

We gaan met elkaar de komende tijd meer van dit soort oplossingen door samenwerking nodig hebben. Dat vraagt een *gezamenlijke* inzet, die wordt beloond met een *gezamenlijk* resultaat, waar uiteindelijk ook *individuele* ondernemers hun voordeel mee doen. Soms vraagt het ons om daarbij nog wat verder vooruit te kijken in de tijd, om zo problemen vóór te blijven, en tijdig samen oplossingen te vinden. In de Visie willen we daarvoor de basis leggen, die we daarna samen gaan vertalen naar een Uitvoeringsprogramma.

Als we willen dat het goed ondernemen is en blijft in de gemeente Barneveld, is samenwerking de sleutel tot succes. We beseffen daarbij dat het de ondernemers zijn, de economie vormgeven.

Daarbij is de grote groep van zzp'ers net zo belangrijk als de grootste bedrijven in de gemeente.

De rol van de overheid is er vooral één van verbinden en de randvoorwaarden creëren waarbinnen het ondernemerschap kan groeien en bloeien. Tegelijkertijd dienen ook de ondernemers hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen, door bijvoorbeeld met elkaar samen te werken op een bedrijventerrein en ook te kijken naar mensen met wat meer afstand tot de arbeidsmarkt binnen de gemeente.

Een Economische visie is geen doel op zich. Het gaat erom hoe we er uitvoering aan geven. De gemeente gelooft in de daadkracht en veerkracht van onze ondernemers en inwoners die onze economie sterk en vitaal houden. Samen zetten we ons in voor een toekomstbestendige economie in de gemeente Barneveld.

Bij de economie van de gemeente Barneveld hoort een bloeiende sector recreatie en toerisme. Voor dat onderdeel verwijzen we naar de Visie toerisme en recreatie 2030 en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma. Die visie is eerder voortkomen uit een intensief en interactief traject met de sector, gevolgd door een uitvoeringsprogramma. De visie en het uitvoeringsprogramma zijn nog actueel en vormen voor dat gedeelte van de economie daarom het uitgangspunt.

Totstandkoming van de visie

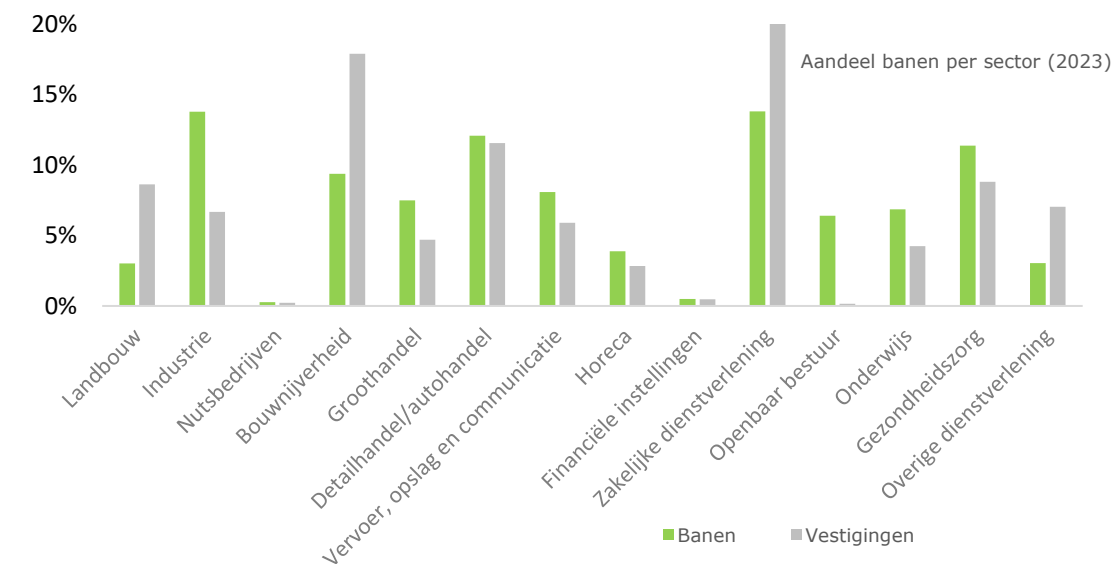
De totstandkoming van deze visie is een product van samenwerking. Vanaf het begin was de inzet van de gemeente duidelijk: een economische visie kan alléén tot stand komen vanuit een actieve deelname van alle partijen die samen de Barneveldse economie maken. Ondernemers in al hun diversiteit: grote en kleine bedrijven, zzp'ers en grote bedrijven met veel medewerkers, van bouw en industrie tot zakelijke dienstverlening. Het uitgangspunt is het besef dat we elkaar nodig hebben. Daarom hebben we de ondernemers zoveel mogelijk betrokken bij het opstellen van deze visie. Onderdeel van het proces waren eerst afzonderlijke gesprekken met een gevarieerde groep van ondernemers. Daarna hielden we een bijeenkomst in het Schaffelaartheater, met een open uitnodiging aan ondernemers uit alle sectoren. Het doel was zowel om de gezamenlijke koers te bepalen, waarbij we deelnemers uitdaagden om samen tot nieuwe ideeën te komen, als om ondernemers in de gemeente Barneveld wat meer met elkaar te verbinden. Tot slot organiseerden we een informerende raadsbijeenkomst met deelname en bijdragen van ondernemers.

1.3 Leeswijzer

De opbouw van deze visie is als volgt. Voorafgaand aan de koers die zetten richting 2030 (hoofdstuk 2), schetsen we op de volgende twee pagina's een beeld van de economie van de gemeente Barneveld, aan de hand van uitkomsten van een uitgevoerde analyse. Vervolgens beschrijven we de hoofdlijn van koers (hoofdstuk 2), gevolgd door een intermezzo over de economie van de gemeente Barneveld binnen de regio. Daarna werken we de koers uit in vijf inhoudelijke thema's:

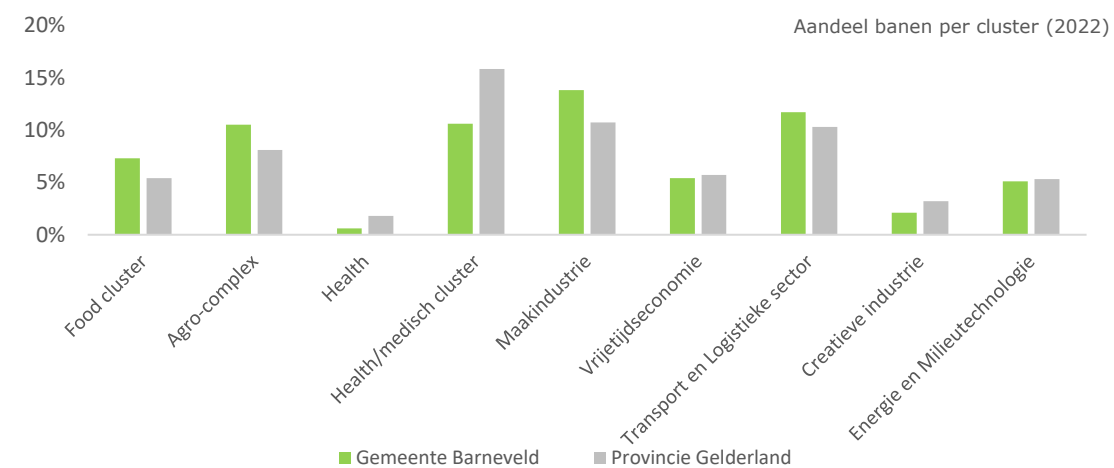
- Stimulerend ondernemersklimaat (hoofdstuk 3)
- Intermezzo over economische ecosystemen
- Economisch vitale kernen (hoofdstuk 4)
- Toekomstbestendige bedrijventerreinen (hoofdstuk 5)
- Toekomstbestendig buitengebied (hoofdstuk 6)
- Waardevol human Capital (hoofdstuk 7)

Per thema beschrijven we de doelen en de aanpak. In het laatste hoofdstuk Uitvoering (hoofdstuk 8) blikken we vooruit op het bijhorende, nog op te stellen Uitvoeringsprogramma.

Economie van ondernemende makers

In 2023 zijn er 7.290 bedrijven ingeschreven in de gemeente Barneveld. Samen zorgen deze bedrijven voor 37.570 banen (bron: Monitor economische ontwikkeling gemeente Barneveld). Dit is 1.006 banen per 1.000 inwoners in de leeftijdscategorie 15-64 jaar. Vergeleken met het provinciale gemiddelde van 825 banen per 1.000 inwoners is dit veel. Barneveld is een economische gemeente van formaat. Bovenstaande figuur laat zien dat de industrie, bouw en handel en logistiek grote sectoren zijn. Hoewel de landbouw op zichzelf niet een heel grote sector is, blijken binnen de industrie wel veel aan de landbouw gerelateerde sub-sectoren te bestaan. De zakelijke dienstverlening is ook een grote sector in Barneveld, zeker op basis van het aantal vestigingen. Onderstaande figuur geeft de verdeling van banen over de *clusters* weer. De maakindustrie, het agro-complex en het foodcluster vallen op. Bij elkaar opgeteld is een derde van alle banen hierbinnen te vinden. De vrijetijdseconomie is in Barneveld relatief nog wat kleiner.

Economie voor groeiende bevolking

In 2023 telde de gemeente Barneveld 62.360 inwoners. Het aantal inwoners in de gemeente Barneveld is tussen 2013 en 2023 met 15% gegroeid. De gemeente kent meer geboortes dan sterftes, en ieder jaar vestigen zich meer mensen dan er vertrekken. Hierdoor blijft het totaal aantal inwoners ook de komende jaren stijgen. In 2040 heeft de gemeente Barneveld naar verwachting circa 80.000 inwoners. Dat is een stijging van 28% ten opzichte van nu. Het percentage ouderen in de gemeente Barneveld zal toenemen en het aantal jongeren blijft naar verwachting stabiel. Op termijn ontstaat er wat vergrijzing. De gemeente kent in vergelijking tot het provinciale en nationale gemiddelde, wat meer praktisch opgeleiden. De werkloosheid is laag in de gemeente Barneveld, lager dan het provinciale en landelijke gemiddelde. Het gemiddelde besteedbare inkomen per huishouden in de gemeente Barneveld ligt iets hoger dan gemiddeld in Nederland. Barneveld kent relatief veel innovatieve bedrijven (bron: Innovatiespotter NL).

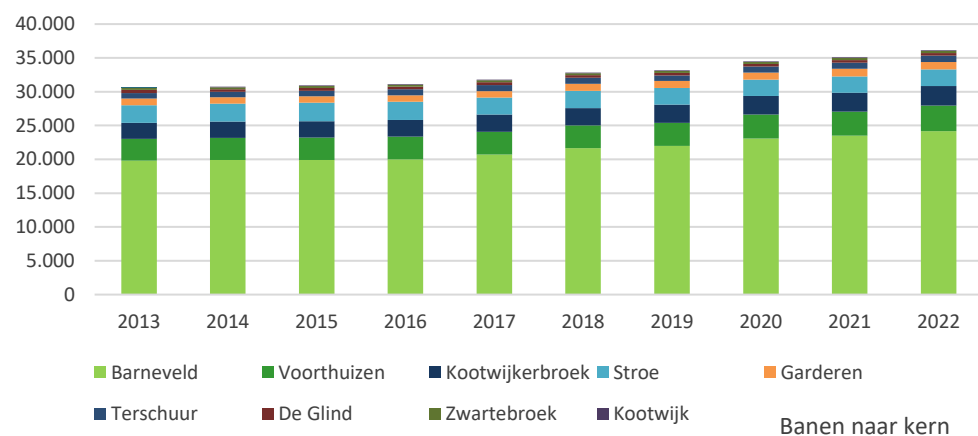

Eigen accenten versterkt tegelijk verbreed

De werkgelegenheid in de gemeente is de afgelopen jaren gegroeid: van 30.680 banen in 2012, naar 35.130 in 2020 en 37.570 banen in 2023. De banengroei was de afgelopen jaren het sterkst in de sectoren industrie, bouw, zakelijke dienstverlening, de groothandel en het onderwijs. De economie van de gemeente Barneveld groeide de afgelopen jaren bovengemiddeld, doordat Barneveld nog beter werd in waar Barneveld al goed in was: de maakbedrijvigheid van industrie en bouw. De zakelijke dienstverlening en ook zorg en onderwijs, zijn sectoren die hier van oudsher minder sterk vertegenwoordigd zijn, maar in de afgelopen jaren wel een spurt hebben doorgemaakt. Zo wist Barneveld de eigen accenten te versterken, en tegelijk de economie te verbreden. In de gemeente zijn veel zelfstandige ondernemers (zzp) gevestigd. Van het totaal aantal werkenden is 16% zzp, waaronder een sterke vertegenwoordiging in de bouwsector. Zzp'ers zijn belangrijk voor de economie van de gemeente Barneveld.

Robuuste economie met veel zelfstandigen

Gemeten naar het aantal faillissementen is de economie van de gemeente Barneveld robuust. Het aantal faillissementen ligt al jaren lag aanmerkelijk lager dan het Nederlands gemiddelde. Het aantal opheffingen (bedrijven die er om andere redenen mee stoppen) ligt in de gemeente Barneveld op hetzelfde niveau als gemiddeld in de provincie. Barneveld is ook een gemiddelde startersgemeente. In 2022 startten er in de gemeente Barneveld 797 nieuwe bedrijven. Dat is gemeten naar inwonertal iets meer dan gemiddeld in Gelderland, en iets minder dan gemiddeld in Nederland. De zakelijke dienstverlening, de bouw, de detailhandel en de gezondheidszorg zijn de sectoren waarin het meest wordt gestart. Het grote aantal starters in de bouw en in de industrie is kenmerkend voor de gemeente Barneveld. Dat de economie de afgelopen jaren hard groeide, is iets waar vertrouwen aan kan worden ontleend. Ondernemerschap en hard werken zit in de cultuur in de gemeente Barneveld.

Detailhandel en vrijetijdseconomie

Ook detailhandel is belangrijk voor de gemeente Barneveld. Hierin zien we dat de leegstand de afgelopen jaren is opgelopen naar 9%. Er was sprake van een toename, bij een gelijktijdige afname van de leegstand in zowel de provincie Gelderland als Nederland. Dit vraagt monitoring en duiding (dat willen we doen bij het opstellen van het Uitvoeringsprogramma bij deze visie). Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke, groeiende sector in de gemeente. Een gezonde vrijetijdseconomie draagt bij aan een fijne leefomgeving en een vitale lokale economie. Er komen jaarlijks veel toeristen naar de gemeente Barneveld. Het gaat om rond de 625.000 toeristische overnachtingen en tienduizenden dagjesmensen. Voor het onderdeeltoerisme en recreatie verwijzen we naar de Visie toerisme en recreatie 2030 en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma. De visie en het uitvoeringsprogramma zijn nog actueel en vormen voor dat gedeelte van de economie daarom het uitgangspunt.

Kernen en buitengebied

Barneveld is een gemeente van meerdere kernen (Barneveld, De Glind, Garderen, Kootwijk, Kootwijkerbroek, Stroe, Terschuur, Voorthuizen en Zwartebroek) en een groot buitengebied met 17 buurtschappen. Al deze kernen en het buitengebied samen dragen bij aan de economie van de gemeente. De figuur links geeft de ontwikkeling van het aantal banen per kern weer. In bijna alle kernen nam de werkgelegenheid toe. Het buitengebied is belangrijk voor de gemeente Barneveld, onder andere vanwege de landbouw die onderdeel is van het agrifoodcluster met tal van relaties met de bouw en industrie, en vanwege de vrijetijdseconomie. Het aantal landbouwbedrijven nam in de periode 2012-2021 af 630 tot 590. Deze afname is overeenkomstig de landelijke ontwikkeling, die onder andere het gevolg is van schaalvergroting in de sector en boeren die stoppen. In het totale agrifoodcluster, waartoe ook toeleveranciers worden gerekend, nam het aantal banen toe, tot 3.810 in 2021.

2. De koers richting 2030

2. De koers richting 2040

We beschrijven de koers richting 2040. Dat doen we door een beeld te schetsen van hoe we de Barneveldse economie in 2040 zien (2.1). Waar willen we naar toe? Daarna beschrijven we waar we nu staan, benoemen we uitdagingen van de komende jaren en duiden we de impact ervan op de Barneveldse economie (2.2). Vervolgens lichten we toe waar we op inzetten: een sterke en toekomstgerichte economie als drager van een evenwichtige groei van de gemeente Barneveld, een economie van innovatieve makers (2.3). Het hoofdstuk sluit af met een verdiepend 'intermezzo' over de grote transities en de Barneveldse ecosystemen binnen regionaal verband.

2.1 Barneveldse economie in 2040

Deze visie richt zich op 2030, maar we starten met een blik wat verder vooruit. Als we een beetje durven te dromen, waar staat de economie van de gemeente Barneveld dan in 2040?

In 2040 staat Barneveld bekend als dé ondernemende gemeente van innovatieve makers met focus op agrifood, bouw en metaal, in het midden van het land en in het hart van de internationaal bekende Regio Foodvalley. We zien een gemeente die erin is geslaagd om de groei van inwonertal, gelijk op te laten gaan met een groei van de economie van innovatieve makers, met de belangrijke ondersteunende sectoren zakelijke dienstverlening en logistiek. Barneveld is een grote gemeente van ruim 80.000 inwoners, die prettig wonen,

werken en samenleven in de bloeiende kernen met een florerende detailhandel en bruisende horeca, en het mooie buitengebied met een sterke toeristisch recreatieve sector. Inwoners, ondernemers en bezoekers voelen zich er thuis. De gemeente Barneveld is gegroeid en vernieuwd, maar steeds vertrouwd gebleven.

Eigenheid en diversiteit hebben elkaar daarvoor gevonden. Mensen kunnen zichzelf zijn in de gemeente Barneveld, voelen zich gewaardeerd en verbonden met de gemeenschap; inwoners van de kern of buurtschap, leden van de vereniging of kerk en collega's op het werk. Werk speelde altijd al een verbindende rol in de Barneveldse maatschappij. Het boeren op de arme zandgronden vroeg om hard werken en een ondernemende houding voor brood op de plank. Neventakken, betere machines en nieuwe markten; steeds was de blik vooruit en iedereen die van aanpakken weet, kreeg kansen en krijgt kansen. Van jong tot oud, en van geboren en getogen tot nieuwkomer; Barneveld onderneemt en iedereen doet mee.

In 2040 werken de meeste Barnevelders nog steeds dicht bij huis. Daar zijn de banen te vinden die de inwoners zoeken, vaak op fietsafstand van huis. Banen die aansluiten bij de kwaliteiten in de Barneveldse beroepsbevolking. Dat betekent een diversiteit van banen, van praktisch tot theoretisch geschoold, maar vaak wel met een accent op 'maken' met een mentaliteit van 'doen'. Bevolking, banen en ook het type woningen sluiten op elkaar aan. Opgroeien in Barneveld betekent al vroeg bekend raken met het bedrijfsleven, onder meer via het Techniekhuis, stagelopen in de eigen gemeente en er als starter op de woningmarkt een betaalbare woning vinden. Ook hoger opgeleide jongeren vinden makkelijk een baan in Barneveld, waardoor zij vaak in de gemeente blijven wonen. Jongeren uit de regio en ook uit Amersfoort en Utrecht weten het dynamisch Barneveld eveneens te

vinden voor opleiding, stage en werk, waar ook de ondernemers hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.

De basis van de Barneveldse economie blijft breed. Het zorgt voor stabiliteit in economisch wisselende tijden. Het accent op 'innovatieve makers' wordt in 2040 wel meer gezet. Het was altijd al sterk aanwezig, maar wordt nu ook meer uitgedragen. Industrie en bouw, in het bijzonder gerelateerd aan een duurzame agrifoodsector, zijn sterk ontwikkeld. Barneveld weet waar zijn economische kracht ligt; een sterk midden- en kleinbedrijf is ook in 2040 de basis. Barnevelds ondernemerschap volgens de route van 'werknemer>nevenactiviteit>zelfstandige>werkgever' krijgt daarom de ruimte op een aansluitend palet van werklocaties. Groei van het Barneveldse bedrijfsleven wordt gefaciliteerd. Arbeidsextensieve ruimtevragers van elders vinden betere plekken in andere gemeenten.

De economie is meer circulair geworden. Dat betekent dat eenmaal gewonnen grondstoffen in de productketens blijven, zodat ze telkens hergebruikt kunnen worden en niet verloren gaan. Bedrijven werken samen en gaan slim en efficiënt om met grondstoffen, onderdelen en producten, en zetten in op hergebruik en slim ontwerp van producten. In de circulaire economie heeft innovatie een belangrijke plaats. Dat past bij het bedrijfsleven in Barneveld en vormt een logische ontwikkelrichting in het kader van de 'innovatieve makers'.

Bedrijventerreinen in Barneveld zijn prettige werkomgevingen in 2040, en plekken die een belangrijke rol spelen op het gebied van circulariteit, toekomstbestendigheid en energietransitie/Energy hubs. De grote bedrijventerreinen hebben kwalitatief meer onderscheidend vermogen gekregen, wat meer gericht op bepaalde doelgroep van bedrijven. De kleine kernen beschikken over hun lokale bedrijventerreinen. Om de groei te accommoderen is Harselaar uitgebreid en wordt de ruimte op bestaande bedrijventerreinen intensiever benut.

De bedrijventerreinen zijn minder versteend, maar groenere bedrijventerreinen, zonder hitte eilanden en zonder wateroverlast. Dat is ook voor de beleving van de werkomgeving belangrijk en draagt positief bij aan de gezondheid. Bedrijven leveren er hun bijdrage op weg naar een klimaatneutraal Nederland. Op alle bedrijventerreinen zijn de ondernemers goed georganiseerd en is er professioneel parkmanagement.

De kernen en winkelcentra hebben veel kwaliteit en stralen uit dat er ook echt wat 'te beleven' is. Daardoor komen er in 2040 veel bezoekers van buiten de gemeente, en dragen toeristen en recreanten flink bij aan de bestedingen hier. Ondernemers in recreatie en detailhandel hebben ingespeeld op de goede combinatie van natuur, cultuur en het genieten van de vrijetijd. Winkelen, horecabezoek en werken zijn in de kernen meer met elkaar vermengd, rond een bepaalde goede sfeer die in een gebied wordt beleefd. In de kernen zijn er op een paar plekken 'innovatieve broedplaatsen' bijgekomen, voor kantoorhoudende start- en scaleups, die er bijdragen aan de levendigheid. Zo houden we op bedrijventerreinen ruimte voor bedrijven die juist hogere milieucategorieën vragen, bijvoorbeeld vanwege toegenomen circulaire activiteiten.

Het buitengebied blijft economisch vólop meedoen in het Barneveld van 2040. Dat veel van de Barneveldse industrie en bouw zijn oorsprong vindt in toepassingen voor de agrarische sector, is nu beter terug te zien. In het buitengebied met een duurzame agrarische sector als toonbeeld van de toekomst, vervullen proefboerderijen en veldopstellingen een test- en etalagefunctie voor de modernste agrifoodketen ter wereld. De Barneveldse activiteiten rond agrifood, industrie en circulaire bouw hebben zich van een specialisme ontwikkeld tot een cluster, en in 2040 tot een economisch ecosysteem met tal van relaties en dwarsverbanden binnen Regio Foodvalley. Dé ondernemende gemeente van innovatieve makers in het midden van het land heeft zich heel sterk ontwikkeld.

2.2 Waar staan we nu, wat zijn uitdagingen?

Waar staan we nu, wat zijn de uitdagingen de komende jaren en hoe kunnen we de impact ervan voor de economie van de gemeente Barneveld duiden? In deze paragraaf gaan we er op in.

Waar staan we nu? De recent opgestelde en separaat beschikbare Economische monitor gemeente Barneveld laat een gemeente met een gediversifieerde economie zien, met een sterke vertegenwoordiging van maakbedrijven die het bovengemiddeld goed doen. Er zijn ook nieuwe groeiers. Zakelijke dienstverlening, onderwijs en gezondheidszorg, sectoren die voorheen minder vertegenwoordigd waren, hebben zich de afgelopen jaren ook sterk ontwikkeld.

Het beeld dat de Economische monitor geeft is duidelijk en positief; wat goed was werd beter en tegelijkertijd werd de Barneveldse economie breder en completer. Barneveld beschikt over een sterke groep van maakbedrijven, die in toenemende mate dienstverlenende bedrijven om zich heen hebben om (inter)nationaal ondernemend te kunnen zijn. Dit geeft vertrouwen voor de toekomst, als basis die zich de komende jaren verder kan doorontwikkelen.

Maar er zijn ook uitdagingen. Enerzijds zijn het algemene uitdagingen voor economieën die zich bevinden in een tijd van grote transities, anderzijds zijn het specifieke uitdagingen die te maken hebben met de ontwikkeling van Barneveld. We benoemen de uitdagingen en nemen het onderzoek dat Regio Foodvalley heeft laten uitvoeren naar de impact van de grote transities op de economie van de regio, door Peter Savelberg, als vertrekpunt.

Een grote groep geïnterviewden geeft in het kader van dat onderzoek aan dat de volgende 6 grote transities de meest impact zullen hebben: digitalisering, AI en dataficering, robotisering, circulariteit, energie(transitie) en milieu & klimaat. Bij het intermezzo op de volgende

pagina is een toelichting opgenomen. De 6 grote transities hebben impact op de Barneveldse economie:

Digitalisering, AI en dataficering kunnen bijdragen aan productiviteitsgroei van bedrijven door nieuwe toepassingen en procesverbetering. Het biedt kansen voor nieuwe businessmodellen en efficiënte bedrijfsprocessen. Maar vraagt vaak ook een ander opleidingsniveau van medewerkers en investeringen in huidige medewerkers, bijvoorbeeld in de vorm van bijscholingen. Het vraagt nieuwe medewerkers die instromen vanuit 'up to date' opleidingen. Daarvoor is samenwerking nodig tussen onderwijs en bedrijfsleven en enthousiasmering van zowel de Barneveldse jeugd als zij-instromers om te kiezen voor richtingen die hier de beste perspectieven bieden. Dat begint al in het primair onderwijs, door kinderen kennis laten maken met de werelden van techniek die in hier leven en waar Barneveld goed in is.

Dat is een uitdaging. De sectoren waar Barneveld goed in is vertegenwoordigen niet automatisch de beroepen die 'leven' op sociale media. Bovendien wordt naar mate de jeugd in de gemeente Barneveld hoger/theoretischer opgeleid, opleidingen verder weg interessant en relevant. Er zijn goede samenwerkingen met het MBO en veel bedrijven weten zelf het HBO/WO te vinden, maar het is nodig om hoger opgeleiden nog meer te blijven binden aan Barneveld. Mogelijk is daarbij op het vlak van beeldvorming naar buiten toe is nog winst te behalen, door samen het juiste bruisende verhaal uit te dragen zodat we ook jong talent uit Amersfoort en Utrecht weten aan te trekken.

Een andere trend, robotisering van de arbeidsmarkt is al een aantal tientallen jaren in beweging, maar de laatste jaren heeft het een enorme toevlucht genomen. Waar veel grote industrieën al hebben geprofiteerd van robots en grote delen van het productieproces hebben geautomatiseerd, is het voor kleine bedrijven niet gemakkelijk om te robotiseren.

De hoge kosten en de kennis die nodig is om robotisering mogelijk te maken kunnen een struikelblok zijn. Wat kan helpen zijn goede netwerken, zodat voorbeelden, kennis en financieringsmogelijkheden voorhanden zijn. Dat zijn netwerken van ondernemers met elkaar, van ondernemers met de gemeente en met de regio en bijvoorbeeld met ontwikkelingsmaatschappij Oost NL. Op het gebied van netwerkvorming is er lokaal en regionaal nog groei mogelijk en nodig. Om bij het toenemende belang van netwerken in de economie concurrerend te blijven, zullen de Barneveldse economische ecosystemen verder ontwikkeling gebracht dienen te worden. Bij het intermezzo aan het einde van dit hoofdstuk gaan we hier verder op in.

Barneveld is een gemeente van makers in het mkb. In de beweging naar een circulaire economie is veel nog onduidelijk, maar zijn tegelijkertijd de grondstoftekorten voor veel ondernemers nu al merkbaar. Een circulaire economie vraagt korte ketens, van partijen die bij voorkeur in de omgeving te vinden zijn. De circulaire economie vraagt ook extra ruimte, heeft het Planbureau voor de Leefomgeving geconcludeerd. Die ruimte is in de gemeente Barneveld op dit moment echter nog maar zeer beperkt beschikbaar. Als die ruimte niet gevonden kan worden, heeft dat impact op de beweging naar circulaire productie die de Barneveldse maakbedrijven kunnen maken. Het kan een belemmering gaan vormen waardoor de concurrentiepositie onder druk komt te staan en de beweging naar een circulaire economie stopt. Er is daarom meer ruimte voor bedrijven nodig.

Dan is er nog de grote trend van energietransitie. Nu al is netcongestie een probleem voor ondernemers in de gemeente Barneveld. Nieuwe onderstations zullen maar ten dele oplossingen kunnen bieden, onder andere door toenemend gasloos bouwen en verdere elektrificatie. Energyhubs vinden nog maar moeizaam de aansluiting bij netbeheerders. Op veel bedrijventerreinen in de gemeente Barneveld zijn ondernemers ook nog niet goed georganiseerd om een collectief antwoord op de energietransitie te kunnen formuleren.

Hierop is gezamenlijke inzet nodig, die vergezeld kan gaan van een gezamenlijke inzet op milieu en klimaat.

Ruimte voor economie is een uitdaging in de gemeente Barneveld die door al deze 6 trends heen loopt. De gemeente Barneveld wil groeien. Verdere doorontwikkeling van de economie zal nodig zijn om gelijke tred te houden met de sterke groei van het aantal inwoners. Meer inwoners vraagt een bloeiende economie, die zorgt banen, bestedingsruimte en draagvlak voor voorzieningen. Er is daarom meer ruimte voor economie nodig, in een tijd dat ook wonen, voorzieningen en recreëren ruimte vragen. Die ruimtelijke puzzel leggen is een uitdaging, die in het kader van de Omgevingsvisie zal worden aangeaan. Naast nieuwe werklocaties zal daarbij ook intensivering van het ruimtegebruik op de bestaande bedrijventerrein nodig zijn.

De economie van de gemeente Barneveld beschikt over een solide basis die vertrouwen geeft voor de toekomst. Maaksectoren van agri-food, bouw en metaal hebben er relatief groot aandeel in. De gemeente Barneveld kent relatief veel innovatieve bedrijven. Dat accent van innovatie makers kunnen we nog nadrukkelijker zetten. Innovatieve makers hebben ook de toekomst in Nederland, waarin het belang van productie van eigen bodem terug van weggeweest is. Samen met de ondersteunde sectoren dienstverlening en logistiek levert dat een sterk propositie op. Detailhandel, horeca, toerisme en recreatie versterken de economische structuur en dragen bij een prettige leefomgeving, samen met een verzorgende gezondheidssector.

Gezien bovengenoemde uitdagingen is meer samenwerking nodig van alle betrokken partijen om goed in te kunnen spelen op de grote transitie. Het doel van een sterke en toekomstgerichte economie als drager van een evenwichtige groei van de gemeente Barneveld, kan worden bereikt via een stimulerend ondernemersklimaat, economisch vitale kernen, toekomstbestendige bedrijventerreinen, een toekomstbestendig buitengebied en benutting van al ons human talent.

2.3 Waar zetten we op in?

Het doel dat we met deze Economische visie hebben is 'een sterke toekomstgerichte economie als essentiële drager van een evenwichtige groei van de gemeente Barneveld'.

Daartoe nemen we het begrip van 'innovatieve makers' als centraal thema; en de stimulering van de daarbij behorende ecosystemen als rode draad. Om dit doel te bereiken houden we een koers aan met focus op de volgende 5 thema's, die na een intermezzo in de volgende hoofdstukken verder worden uitgewerkt:

1. Stimulerend ondernemersklimaat
2. Economisch vitale kernen
3. Toekomstbestendige bedrijventerreinen
4. Toekomstbestendig buitengebied
5. Human Capital

*Barneveld onderneemt!
Het juiste klimaat*

*De werkplekken
waar het gebeurt*

**Sterke en toekomstgerichte economie als drager
van een evenwichtige groei van de gemeente Barneveld**

Stimulerend ondernemersklimaat

- Ondernemers die zich gewaardeerd voelen in een sterk ondernemersklimaat
- Uitnodigend vestigingsklimaat, in bijzonder voor starters en innovatieve makers
- Mkb-vriendelijkste gemeente: toegankelijk, communicatief en vlotte procedures
- Goed georganiseerd bedrijfsleven: organisatiegraad verhogen en samenwerken

Economisch vitale kernen

- Basisvoorzieningen in kleine kernen
- Hoog voorzieningen-niveau grote kernen
- Werk-/ontmoetings-locaties na bij OV
- Monitoren leegstand en gezamenlijke actie
- Gecoördineerde samenwerking centrum Barneveld

Toekomstbestendige bedrijventerreinen

- Voldoende ruimte op toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Uitbreiding Harselaar, Voorthuizen, Kootwijkerbroek, Terschuur en Stroe
- Verduurzaming, intensivering ruimtegebruik, meer onderscheidend vermogen
- Goed georganiseerd, met parkmanagement

Toekomstbestendig buitengebied

- Buitengebied waar economie, natuur en leefbaarheid elkaar duurzaam versterken
- Duurzame agrifood-sector als showcase en proeftuin, incl. dwarsverbanden rest van de economie
- Ruimte verbreding, experimenteer en innovatieruimte

Waardevol human capital

- Uitgangspunt van goede aansluiting wonen, werken en leven in Barneveld
- Voorzetting en uitbreiding succesvolle lokale triple helix samenwerkingsprojecten
- Aansluiting op Human capital agenda Regio Foodvalley
- Ontwikkeling daarop aansluitende lokale Human talent agenda Barneveld

Uitvoeringsprogramma met acties en planning

*Het draait om
de mensen*

Intermezzo: grote transitie en Barneveldse ecosystemen

Economie gaat over relaties. Zoals relaties tussen producent en consument, tussen fabrikant en toeleverancier en met dienstverlenende bedrijven om processen verder te verbeteren. Hoewel veel tegenwoordig op afstand kan, levert nabijheid van partijen actief in hetzelfde 'economische ecosysteem' veel voordelen op. Ook de samenwerkingen tussen ondernemers, onderwijs en overheidspartijen (de triple helix), bijvoorbeeld gericht op vergroting van de instroom in een bepaalde sector, functioneert beter als de afstanden kort zijn. Barneveldse Techniek Opleiding, Poultry Expertise Centre en Food Academy Nijkerk met ook Barneveldse bedrijven, bewijzen het.

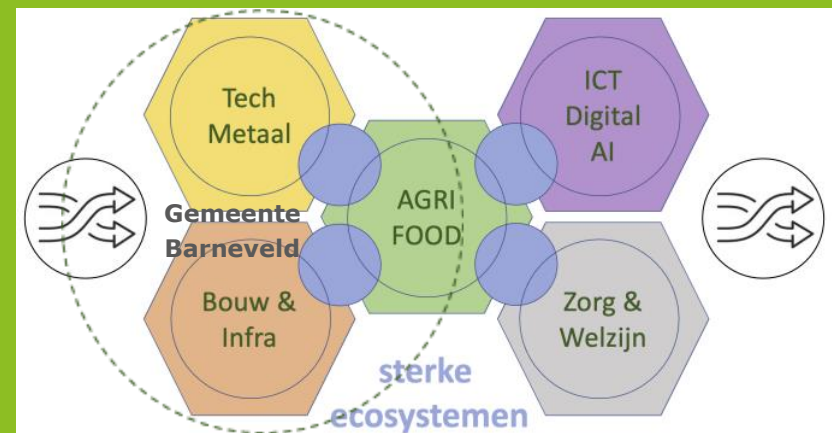
Economische ontwikkeling speelt zich voor een belangrijk deel af op het *regionale* schaalniveau. Regio Foodvalley vroeg daarom Peter Savelberg om te onderzoeken welke impact de *Next Economy* gaat krijgen op de economie van de regio, en wat dit betekent voor kansrijke ecosystemen in de regio. De grote groep geïnterviewden in het kader van dat onderzoek zijn het erover eens, dat er in ieder geval de volgende 6 belangrijke **grote transitie**s vallen onder het begrip 'Next Economy':

1 Digitalisering: het digitaal worden van administratieve- en informatieprocessen waardoor fysieke interacties tussen mensen minder vaak nodig zijn. **2 Dataficering en AI:** het geautoriseerd vastleggen van digitale gegevens die vervolgens kunnen worden geanalyseerd en geïnterpreteerd (AI) voor -onder andere- commerciële doelen. **3 Robotisering:** het vervangen van routinematige (handmatige) arbeid en werkzaamheden (mensen) door intelligente machines. **4 Circulariteit:** inzamelen/bewaren en hergebruiken van reststoffen en afval en die verwerken tot nieuwe grondstoffen, halffabricaten en producten. **5 Energie (transitie):** omslag van opwekking en gebruik van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie gewonnen uit zon, wind, waterkracht of andere natuurlijke bronnen. **6 Milieu &**

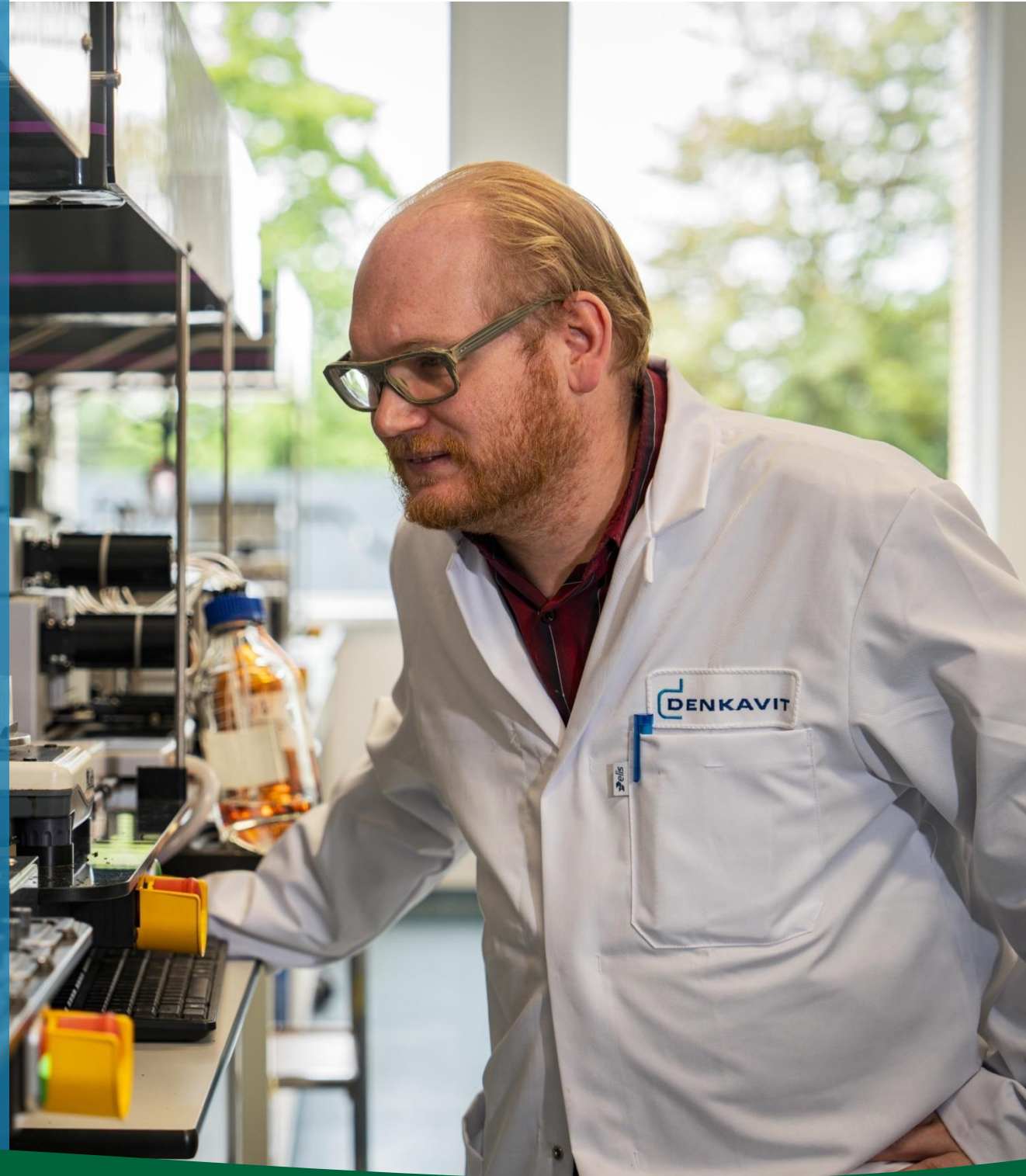
Klimaat: verminderen en afvangen van uitstoot van schadelijke stoffen die anders in lucht, bodem en water terechtkomen.

Het onderzoek stelt dat Regio Foodvalley *5 sterke en kansrijke sectoren* kent als het gaat om Next Economie-aspecten en groei. Al deze sectoren kennen autonoom economische groei en zijn in staat om duurzaam bij te dragen aan banengroei en brede welvaart in de komende decennia. Met name de 'cross-overs' in de grensvlakken tussen Tech/Metaal, Bouw/Infra, ICT/Digi, Zorg & Welzijn en de Agri-Food Sector zijn dan interessant, aldus het onderzoek. Het zijn de blauwe bollen in de onderstaande afbeelding.

De gemeente Barneveld blijkt sterk in 3 van de 5 sectoren (!), en 2 van de 4 cross-overs (!). Dat biedt kansen. Beide cross-overs (incl. gelieerde logistiek) zijn al lang zo vanzelfsprekend aanwezig in onze gemeente, dat we bijna vergeten hoe bijzonder dit is. Als gemeente kunnen we hier een initiërende rol in spelen. Onderdeel van het Uitvoeringsprogramma van de Economische visie wordt daarom een onderzoek waarin we voor beide cross-overs de diepte in gaan om de precieze behoeften en kansen scherp in beeld te krijgen.

3. Thema stimulerend ondernemers- klimaat

3. Thema Stimulerend ondernemersklimaat

Onze doelstellingen:

- We willen een gemeente zijn waar ondernemers zich gewaardeerd voelen en daarbij het ondernemersklimaat verder versterken.
- We willen een gemeente zijn met een uitnodigend vestigingsklimaat voor startende ondernemers en een nuttig ecosysteem voor innovatieve makers.
- We willen een ondernemersklimaat waarin ondernemers veilig kunnen ondernemen, zowel sociaal, fysiek als digitaal.
- We willen een mkb-vriendelijke gemeente zijn door toegankelijk te zijn, helder te communiceren en procedures zo vlot mogelijk te doorlopen (mkb vriendelijkste gemeente Gelderland, top 10 Nederland).
- Samen met het bedrijfsleven willen we de organisatiegraad van het bedrijfsleven verder vergroten, om toekomstige samenwerkingsprojecten goed op te kunnen pakken.

3.1 Waar we naar streven

Ondernemers moeten kunnen ondernemen in een goed ondernemersklimaat. Dat is een gunstig klimaat dat hen in staat stelt een be-

drijf te starten en het te laten ontwikkelen, goede en duurzame producten op de markt te brengen, positieve relaties in de omgeving aan te knopen en daarbij mensen aan zich weten te binden. Ondernemers moeten veilig kunnen ondernemen, zowel sociaal, fysiek als digitaal. Digitale veiligheid voor ondernemers is daarbij een uitdaging die groter wordt, en waarvoor oplossingen gevonden dienen te worden, waar mogelijk door met elkaar samen te werken.

Sommige aspecten van het ondernemersklimaat worden landelijk bepaald, op andere is het lokale schaalniveau van invloed. Ondernemen doen ondernemers zelf, zeker in Barneveld waar ondernemers niet houden van steunen op de overheid. De gemeente kan wel bijdragen aan een stimulerend ondernemersklimaat, door te streven naar een versterking van het lokale ondernemers- en vestigingsklimaat.

Bij het vestigingsklimaat gaat het onder andere om de kwaliteit van de infrastructuur en de bereikbaarheid. Dit zijn onderdelen die terug gaan komen in de Omgevingsvisie van de gemeente, waar aan wordt gewerkt. Belangrijke aspecten zijn ook de veiligheid, het opleidingsniveau van de beroepsbevolking, de aanwezigheid van andere bedrijven, de vestigingsmogelijkheden en de kwaliteit van gemeentelijke dienstverlening. Op deze aspecten kan de gemeente, vaak in samenwerking met ondernemers(verenigingen), een positieve invloed uitoefenen.

We willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor het mkb. Dat is waar van oudsher de kracht van de Barneveldse economie ligt. Ook

Barneveldse grootste, nu internationaal opererende bedrijven, begonnen ooit klein, en vaak vanuit een schuur in het buitengebied. Het mkb is de schaal van bedrijven die over het algemeen het best passen bij de gemeente Barneveld, bij de kwaliteit van vestigingsmilieu dat we kunnen bieden en bij de beperkte ruimte die er nog is. Bij bedrijven van elders, richt de gemeente de focus op bedrijven die veel werkgelegenheid generen per eenheid ruimtebeslag.

We gaan zorgvuldig om met de beperkte ruimte die we hebben en willen ruimte bieden aan de bedrijven uit ons gemeente. Bij bedrijven van buiten de gemeente willen we onszelf echter niet tekortdoen als ze passen binnen het profiel van 'innovatieve makers'. Met het oog op samenwerkingspartners voor het bedrijfsleven en toeleveranciers is het namelijk goed dat tegelijk met de focus op het Barneveldse bedrijfsleven, een open blik op de buitenwereld blijft bestaan. Nieuwe arbeidsextensieve bedrijvigheid met een groot ruimtebeslag willen we niet accommoderen. Dit betekent een voortzetting van het bestaande beleid en een uitwerking daarvan in de vorm van een op te stellen 'uitgifteprotocol bedrijventerreinen' (toegelicht in hoofdstuk 5).

Dat we al enkele jaren inzetten op het mkb blijkt zijn vruchten af te werpen. Het meest recente onderzoek van MBK-Nederland zet Barneveld op plek 26 landelijk, en plek 1 binnen Gelderland. Nationaal willen tot de top 10 mkb-vriendelijkste gemeenten behoren. Een goed vestigingsklimaat voor het mkb is iets waar we de afgelopen jaren flink in hebben geïnvesteerd door proactief het contact te zoeken met ondernemers en de communicatie te verbeteren, onder andere in de vorm van het Ondernemersloket. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet werken we toe naar een vermindering van regeldruk.

De gemeente kan het niet alleen. Ondernemers hebben het meest aan andere ondernemers, in de vorm van ketenpartners en toeleveringsrelaties, uitwisseling van kennis, gedeelde samenwerkingen met

het onderwijs, etc. Dat vraagt onderlinge samenwerking van ondernemers. Ook de dialoog en het opzetten van samenwerkingsprojecten met de gemeente, over bijvoorbeeld netcongestie op een bedrijventerrein (en mogelijk in de toekomst beschikbaarheid van water) of de aantrekkelijkheid van een winkelcentrum, gaat het best als ondernemers zich aansluiten bij ondernemersverenigingen die er zijn. Het is ook een vorm van maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen door met elkaar samen te werken op een bedrijventerrein.

In een veranderende economie gaat de samenwerking ook over duurzaamheidsthema's zoals circulaire economie, klimaatadaptatie/biodiversiteit, energie en duurzame mobiliteit als toekomstbestendige manier van vervoeren, zonder invloed op milieu. De impact van deze thema's kunnen groot zijn voor ondernemers; circulaire economie gaat immers over bedrijven en bedrijfsvoering, net als energie en duurzame mobiliteit, en klimaatadaptatie en biodiversiteit gaan onder andere over de inrichting van bedrijventerreinen. Samen met de ondernemersverenigingen kunnen we ook het aanbod uit de regio goed voor het voetlicht brengen; in zowel Foodvalley als de provincie Gelderland (Oost NL) en Utrecht zijn er veel evenementen en acties gericht op ondersteuning van ondernemers.

Focus op het mkb betekent ook dat we het goede vestigingsklimaat willen bieden aan starters. Starters brengen nieuw ondernemersbloed in de gemeenschap en komen vaak met nieuwe ideeën. De gemeente draagt daarom bij aan het bewezen ondernemersinitiatief Barneveld Tomorrow. Barneveld Tomorrow biedt startende ondernemers coaching, een groot netwerk, huisvesting in het centrum van Barneveld en startkapitaal, waardoor hun kans op succes groter is. Starters komen hierdoor in een inspirerende omgeving terecht waar ze dagelijks optrekken met andere start ups en bewezen ondernemers. Ook onze steun aan het Ondernemersevent willen we voortzetten en we steunen de ambitie van het Barneveldse Techniekhuis.

3.2 Onze aanpak

1. We gaan de gemeentelijke dienstverlening en communicatie (daarover) naar ondernemers verder verbeteren, onder andere door middel van meer informatievoorziening op sociale media en mailings, artikelen in lokale krant en de ondernemersnieuwsbrieven.
2. In samenwerking met de ondernemersverenigingen gaan we ondernemers stimuleren om zich aan te sluiten bij een van de gewaardeerde ondernemersverenigingen in onze gemeente. Hierbij willen we ook nagaan hoe de voor Barneveld zo belangrijke grote groep van zzp'ers weten te betrekken.
3. We zetten de ondersteuning aan het succesvolle samenwerkingsinitiatief Barneveld Tomorrow voort, evenals onze steun aan het Ondernemersevent en steunen de ambitie van de totstandkoming van het Barneveldse Techniekhuis.
4. We gaan procedures en vergunningverleningstrajecten voor ondernemers vereenvoudigen in het kader van de geplande invoering van de (landelijke) Omgevingswet met o.a. helderdere regels, één loket voor een meervoudige aanvraag en snellere procedures.

4. Thema Economisch vitale kernen

4. Thema Economisch vitale kernen

4.1 Waar we naar streven

Onze doelstellingen:

Vitale kernen stimuleren door

- De basisvoorzieningen in de kleine en een hoog niveau van voorzieningen in de grote kernen door o.a. het verbeteren we in samenwerking met de ondernemers.
- Het bevorderen van de gemeentebrede samenwerking:
 - binnen de sectoren (bv. binnen horecasector)
 - tussen de sectoren (bv. tussen detailhandel en horeca)
 - tussen de verschillende stads- en dorpskernen
- Voor onderdeel toerisme en recreatie verwijzen we naar de Visie toerisme en recreatie 2030 en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma.

Bij een groeiende gemeente Barneveld horen economisch vitale kernen voor inwoners, bezoekers en ondernemers. Vitale kernen zijn in de eerste plaats immers *economisch* vitale kernen, met een rijk aanbod van winkels, horeca, culturele voorzieningen en evenementen. De groei van het inwonertal zorgt voor meer behoefte aan voorzieningen en vergroting van het draagvlak voor voorzieningen. Economische vitale kernen dragen ook bij aan de aantrekkelijkheid van de gemeente voor toeristen en recreanten, en andersom dragen toeristen en recreanten ook bij aan het draagvlak voor voorzieningen in de kernen.

Meer inwoners en meer bezoekers vergroot het draagvlak voor voorzieningen. Tegelijkertijd zijn er ook ontwikkelingen zoals verdere verschuiving van bestedingen naar grote online aanbieders en de toenemende behoefte aan winkel- en horeca '*beleving*' door consumenten. In dat veranderende landschap hebben levendige, karakteristieke en sfeervolle kernen de toekomst, voor zowel consument als ondernemer.

We streven ernaar dat er in elke kern binnen de gemeente Barneveld ruimte is voor essentiële basisvoorzieningen, passend bij de omvang, zoals een (buurt)supermarkt en een drogisterij, maar ook mogelijkheden tot publieke ontmoeting. Dit zorgt voor vitale kernen, waar het prettig wonen is. Binnen de grotere kernen willen we ruimte bieden aan een hoog niveau van basisvoorzieningen voor de eigen inwoners, maar ook voor bezoekers van buitenaf. De rol van de gemeente daarbij is het zo goed mogelijk faciliteren van voorzieningen die extra toeristen trekken, zoals kwalitatief goede horeca en evenementen, bijdragend aan de levendigheid van de gemeente.

De gemeente streeft naar behoud en versterking van de regionale positie van het centrum van Barneveld. Een vitale middenstand versterkt daar het vestigingsklimaat met een kwalitatief en onderscheidend winkelaanbod voor inwoners, toeristen en recreanten. Winst is onder andere nog te behalen door de strategische inzet om het aanbod van lokale voorzieningen en onze winkelcentra, verder te versterken. Als we onze gasten weten te verleiden om onze centra meer te bezoeken, vergroten we de draagkracht onder onze voorzieningen.

De gemeente zet de komende jaren in op een verdere ontwikkeling van de toeristisch recreatieve sector in Barneveld. Dit komt ten goede aan de sector zelf, maar door dwarsverbanden biedt dit ook kansen voor andere sectoren in het buitengebied en de centrumgebieden (MKB, horeca, detailhandel en cultuursector). Daarnaast draagt toerisme en recreatie bij aan een aantrekkelijk woon-, leef- en vestigingsklimaat. Eén van de doelen voor de komende jaren is daarbij het spreiden van recreanten en toeristen over de seizoenen. Met name buiten het hoogseizoen is er nog ruimte voor groei in aantallen toeristen en recreanten. Wij zetten in op de uitvoering van de in 2020 door de raad vastgestelde Visie Recreatie en Toerisme 2030 en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.

Barneveld heeft een gevarieerd winkelaanbod met veel speciaalzaken. In toenemende mate wordt naast de winkelfunctie ook de verblijfsfunctie belangrijk. De nadruk ligt op kwaliteit en niet op kwantiteit. Voor het centrum van Barneveld beschikt de gemeente over de Omgevingsvisie Centrum Barneveld. Daarin is het streven naar een levendig, aantrekkelijk en bereikbaar centrum uitgewerkt. De Economische visie neemt de vastgestelde koers over.

Die koers komt erop neer dat we het kernwinkelgebied compacter willen maken. Buiten het kernwinkelgebied bieden we daarom meer ruimte om winkels te transformeren naar wonen. De aanloopstraten naar het centrum maken we uitnodigender met meer groen. We monitoren de leegstand en nemen waar nodig gezamenlijk actie.

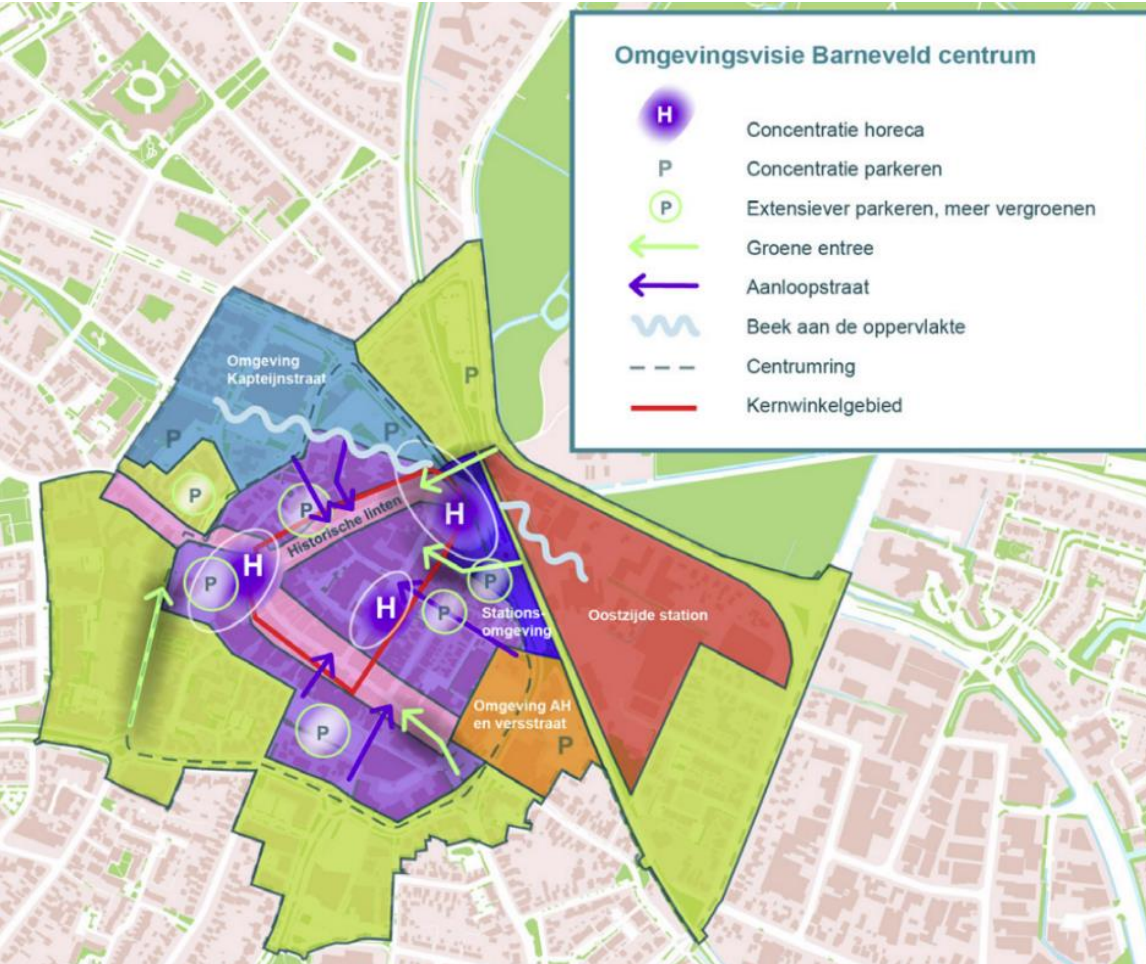
In de vrijetijdsbeleving van Nederlanders is horeca steeds belangrijker geworden. Het vergroot de aantrekkelijkheid van het centrum voor bezoekers en heeft economische waarde. Restaurants en hotels versterken de economische kracht van Barneveld. Uitbreiding met deze vormen van horeca kan op bepaalde plekken in het centrum gewenste levendigheid geven. Voor evenementen leggen we de focus op verdere kwaliteitsverbetering. Om stads- en dorpskernen vitaal te houden, wil de gemeente inzetten op het verbeteren, stimuleren en

versterken van de onderlinge samenwerking tussen stakeholders binnen de gemeente.

Ook in de kern Voorthuizen is de ingezet gericht op een compacter centrum. De ambities zoals verwoord in de Centrumvisie Voorthuizen zijn 'een eigentijds, karakteristiek en levendig centrum, een goed bereikbaar centrum met minder verkeer door de Hoofdstraat, het Bunckmanplein en Horecaplein Kerkstraat als huiskamer van Voorthuizen en sterke identiteit waar Voorthuizen trots op kan zijn'. Op basis van het daarop volgende procesplan 'Uitwerking Centrumvisie Voorthuizen' worden nu concrete stappen gezet voor een leefbaar, gastvrij en toegankelijk centrum van Voorthuizen.

Kunst en cultuur zijn van grote waarde voor een goed vestigingsklimaat, geven ook ondernemers aan. Goede en goed bereikbare cultuurvoorzieningen dragen bij aan de aantrekkelijkheid voor, en behoud van jonge mensen, die nodig zijn om de economie van de toekomst vorm te geven. Ook in de gemeente Barneveld zal in de toekomst vergrijzing optreden. Dat maakt het belangrijk om een aantrekkelijke omgeving te zijn voor jongeren en jonge gezinnen. Kunst en cultuur dragen daaraan bij, en zorgen er ook voor dat meer toeristen en recreanten de kernen bezoeken en bestedingen doen (in hoofdstuk 6 gaan we verder in op toerisme en recreatie). Bij de visie van 'Ruimte voor ondernemerschap' past daarom een uitnodigende houding ten aanzien van meer kunst en cultuur in de kernen.

Bij vitale kernen horen ook inspirerende werkplekken voor kenniswerkers met kantoorfuncties. Door het land heen zien we dat jongeren steeds liever werken op creatieve hotspots, nabij openbaar vervoersknooppunten (landelijk neemt het autobezit onder jongeren af). Barneveld heeft nog niet veel van dit type werkplekken, die zowel passen bij de economie van de toekomst, als bijdragen aan de vitaliteit

4.2 Onze aanpak

1. We geven ruimte aan basisvoorzieningen in elk kern, passend bij de omvang. We hebben een positieve houding ten aanzien van ondernemers die daar een bijdrage aan kunnen leveren.
2. We geven ruimte aan een hoog niveau van voorzieningen in grotere kernen. We hebben een positieve houding ten aanzien van ondernemers die daar een bijdrage aan kunnen leveren.
3. We willen werk- en ontmoetingslocaties nabij openbaar vervoer (stations) faciliteren.
4. We monitoren leegstand in de kernen en zoeken in samenwerking met ondernemers naar oplossingen als er sprake is van langdurige leegstand.
5. We ontwikkelen een gecoördineerde gezamenlijke aanpak met de betrokken stakeholders gericht op de ontwikkeling van het centrum van Barneveld tot een economisch sterk en aantrekkelijk centrum.
6. Voor het onderdeel toerisme en recreatie verwijzen we naar de Visie toerisme en recreatie 2030 en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma.

Intermezzo: Barneveld in de regio

De gemeente Barneveld is actief in regionale samenwerkingsverbanden. Dat sluit aan op het gegeven dat ook de economie zich niet beperkt tot de gemeentegrenzen, maar talloze relaties kent die zich uitstrekken tot ver voorbij het lokale schaalniveau. We gaan kort in op de samenwerkingsverbanden en de opgaven die we daarbinnen samen oppakken.

Geografisch ligt de gemeente Barneveld in het midden van Regio Foodvalley. De regionale economische samenwerking geven we al enige tijd vorm binnen het samenwerkingsverband van Regio Foodvalley. Regio Foodvalley is een gemeenschappelijke regeling waarin we met de gemeenten Ede, Nijkerk, Veenendaal, Rhenen, Scherpenzeel, Wageningen en Renswoude samenwerken om de economische positie te versterken, mede met behulp van een Economic Board.

In de Regio Foodvalley werken ondernemers, onderwijs en de overheid samen aan een gezonde en duurzame regio voor bedrijven en inwoners. Een regio waar mensen graag wonen, werken en ondernemen. Een regio waar innoveren en circulair werken gewoon is. Hoe de regio dat doet, staat beschreven in de Strategische Agenda. Samenwerkingsthema's daarbij zijn landbouw-transitie en vitaal platteland, voeding, energietransitie, human capital, innovatie, clustervorming en circulaire economie, mobiliteit en kwaliteit van leven.

Dit zijn complexe, regionale thema's die ook lokaal van grote betekenis zijn, ook omdat de relatie tussen het lokale en regionale schaalniveau bij deze thema's sterk is. In Regio Foodvalley-verband heeft de

gemeente Barneveld ook een plek binnen de Human Capital Agenda en Regionale Programma Werklocaties, dat onder andere van belang is waar het gaat om uitbreidingslocaties; ook omdat meer gemeenten in de regio kampen met een tekort aan bedrijventerreinen.

De regio is ook van belang waar het gaat om het stimuleren van de totstandkoming van een circulaire economie: een model van productie en consumptie, waarbij materialen en producten zo lang mogelijk worden gedeeld, verhuurd, hergebruikt, hersteld, en opgeknapt om meerwaarde te creëren. Een ander voorbeeld komt voort uit de stikstofproblematiek, waarbij de regio werkt aan het Regionaal Perspectief Landelijk Gebied (RPLG). Dit moet boeren perspectief gaan bieden voor de toekomst. Verder werken we via de Regionale Energietransitie (RES) aan de transitie richting duurzame energiebronnen.

Samenwerken in regionaal verband brengt niet alleen de gemeente Barneveld, maar ook de ondernemers in onze gemeente veel. Er zijn talloze, ook specialistische, netwerken (zoals Living Lab Regio Foodvalley Circulair en Landbouwnetwerk Regio Foodvalley), waar de ondernemers in de gemeente via de regio gemakkelijk toegang toe hebben. Daar kunnen de ondernemers in de gemeente Barneveld hun voordeel mee doen. Provinciale programma's worden steeds meer gekoppeld aan regionale programma's, zoals de Verstedelijkingsstrategie. We zijn ons ervan bewust dat de voordelen van de regio nog niet altijd en door iedereen voldoende worden gezien. Daar ligt een opgave; voor ons en voor de regio om de meerwaarde van de samenwerking voor ondernemers en inwoners tastbaar te maken, ook in de vorm van concrete projecten.

5. Thema Toekomstbestendige bedrijventerreinen

5. Thema Toekomstbestendige bedrijventerreinen

Onze doelstellingen:

- Voldoende ruimte voor bedrijven op toekomstbestendige bedrijventerreinen, door de uitbreiding van Harselaar en kleinere uitbreidingen bij Voorthuizen, Kootwijkerbroek, Terschuur en Stroe.
- Bedrijventerreinen zijn prettige werkomgevingen die bijdragen aan de werkgelegenheid, aan een duurzame economie en waar de ruimte intensief wordt benut.
- Praktisch inzicht in mogelijkheden voor verduurzaming, intensivering van het ruimtegebruik en vergroting van het onderscheidend vermogen van bedrijventerreinen.
- Op alle bedrijventerreinen een goede organisatie van ondernemers en professioneel parkmanagement, die het begrip parkmanagement samen invulling geven, om gezamenlijk beter in te kunnen spelen op grote transities.

5.1 Waar we naar streven

We streven naar voldoende ruimte voor Barnevelds ondernemerschap op toekomstbestendige bedrijventerreinen. Ondernemers willen groeien en voor de groeiende beroepsbevolking van de gemeente Barneveld zijn banen nodig. We willen de groei van het Barneveldse bedrijfsleven faciliteren. Het 'Barneveldse ondernemerschap', dat zich

vaak ontwikkelt via de route van werknemer>nevenactiviteit>zelfstandige>werkgever (en vervolgens vaak een familiebedrijf wordt), bieden we de ruimte op een palet van toekomstbestendige bedrijventerreinen met onderscheidende kwaliteiten.

Onderscheidende kwaliteiten van bedrijventerreinen zijn nodig om de diverse doelgroepen van bedrijven, van de startende zzp'er tot de volwassen Barneveldse maakindustrie, goed te kunnen faciliteren. Niet iedere ondernemer wil immers hetzelfde. Ook vanwege uitstraling, bereikbaarheidsprofiel, energiebehoefte, circulaire stromen etc. willen we nieuwe bedrijventerreinen wat meer *doelgroepgericht* gaan ontwikkelen. Een bepaalde overeenkomstigheid qua typering van gevestigde bedrijven, maakt het vervolgens ook makkelijker om tot een goede organisatie met parkmanagement te komen. Parkmanagement is een manier om de kwaliteit van bedrijventerreinen in stand te houden en te verbeteren, en bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken. Wat ondernemers en de gemeente in Barneveld precies verstaan onder parkmanagement, dient samen te worden bepaald.

Voor de grote bedrijventerreinen willen we kwalitatief wat meer onderscheidende kwaliteiten. Hiervoor willen we per bedrijventerrein een aansprekend profiel gaan ontwikkelen, als onderdeel van een op te stellen 'Barneveldse bedrijventerreinenstrategie'. Om de groei te accommoderen wordt Harselaar verder uitgebreid. De uitbreiding zal zich in belangrijke mate richten op innovatieve maakbedrijven in de hogere milieucategorieën, die bijdragen aan de ontwikkeling van een meer circulaire Barneveldse economie. Oplossingen vinden voor het

probleem van netcongestie is voor alle bedrijventerreinen van groot belang. Daarbij zal netcongestie een uitdaging blijven, ook bij uitbreiding van onderstations, die daarom samen moeten worden aangegaan. Voldoende beschikbaarheid van water wordt in toenemende mate ook een uitdaging waarop ingespeeld dient te worden.

De kleinere kernen beschikken over hun lokale bedrijventerreinen. Daar scheppen we ruimte voor kleinschalige en lichte bedrijven door kleinere uitbreidingen. Zo zorgen we ervoor dat mkb zich kan blijven ontwikkelen. Soms lukt dat voor een bedrijf op de bestaande locatie, bijvoorbeeld door bij verbouw meer de lucht in te gaan, maar soms is ook een verhuizing nodig. Door de relatief kleine uitbreidingen in de kernen Voorthuizen en Stroe, ontstaat ook weer ruimte voor nieuwe starters op de daar achtergelaten plekken. Het daagt bij aan de vitaliteit van de detailhandel en horeca. Verder voorziet Thorbeckelaan Noord in beperkte ruimte voor lichte bedrijvigheid en wordt in Voorthuizen een woon-werk landschap ontwikkeld.

De hoofdstructuur van het bedrijventerreinenaanbod blijft daarmee ongewijzigd, met grote bedrijventerreinen aan de A1 en kleinere lokale bedrijventerreinen bij de kernen:

Barneveld	De Briellaard/De Briellaard uitbreiding, De Burgt I, De Valk, Harselaar, Harselaar Driehoek, Harselaar Oost, Harselaarweg/Nijkerkerweg, Harselaar West-West, Harselaar-Zuid
Kootwijkerbroek	Puurveen
Stroe	Stroe, Tolnegenweg-Oost, Tolnegen-West uitbreiding
Terschuur	Tolboom

Om voldoende ruimte voor ondernemerschap te behouden, is de gemeente overigens terughoudend met transformatie van bedrijventerreinen naar bijvoorbeeld een woonfunctie. Ook transformatie van bedrijventerrein De Valk is niet wenselijk, maar gerichte functiemenging

met een toevoeging van een aantal woningen zou onder voorwaarden wellicht een mogelijkheid kunnen zijn; mits er voor de gevestigde bedrijven voldoende ruimte beschikbaar blijft of alternatieven zijn.

Nieuwe en bestaande bedrijventerreinen dienen 'toekomstbestendig' te zijn. Oftewel, bedrijventerreinen waar ondernemers en gemeente inspelen op grote transitie op het gebied van economie, duurzame energie, klimaat, mobiliteit, gezondheid en ecologie, door samen te werken. Het nieuwe onderstation biedt mogelijkheden ten aanzien van de elektriciteitsvoorziening. Toekomstbestendige bedrijventerreinen horen bij het stimulerende ondernemersklimaat dat we in de gemeente Barneveld willen bieden. Bedrijventerreinen zijn namelijk veel meer dan een verzameling van kavels van individuele ondernemers. De gemeente kan daarbij een initiërende en faciliterende rol vervullen, door het onderwerp op de agenda te zetten, samen met de bedrijvenverenigingen het onderwerp op de agenda te zetten en bijvoorbeeld samen tot 'gebiedsagenda's per bedrijventerrein te komen'.

Een onderwerp om daarbij mee te nemen is dat bedrijventerreinen ook *prettige werkomgevingen* dienen te zijn, voor onze inwoners en voor mensen van buiten de gemeente. We willen dat jonge Barnevelers ook in de toekomst onze bedrijventerreinen graag weten te vinden voor bijbaan, stage en serieuze baan. Een bedrijventerrein is daarbij het gezamenlijke visitekaartje van de gevestigde bedrijven. Voor die eerste indruk, die positief en uitnodigend moet zijn, is op veel bedrijventerreinen nog winst te behalen.

Bedrijventerreinen bieden grote kansen op het gebied van circulariteit, toekomstbestendigheid en energietransitie/Energyhubs. Meer groen in de werkomgeving, zuinig gebruik en opwekking van duurzame energie via o.a. Energy hubs, het vasthouden van water en het inzetten op en stimuleren van circulariteit, zijn kansen voor projecten die we met samenwerkende ondernemers willen benutten. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om collectieve energieprojecten, zoals de

Energiehub Harselaar, of de aanleg van 'pauzegroen', dat bewezen bijdraagt aan de vitaliteit en effectiviteit van medewerkers. Voor de ontwikkeling van een railterminal zijn de door de gemeenteraad gestelde kaders het vertrekpunt. Wij zien economische kansen voor bedrijfsleven en positieve effecten voor het milieu ten aanzien van het verminderen van fijnstof. Wel zijn wij van mening dat de komst van een railterminal niet gepaard mag gaan met onevenredig meer overlast voor het leefklimaat en de gezondheid. Wij wachten economische initiatieven vanuit de markt af en zullen deze toetsen vanuit de benoemde kaders.

Kansen benutten om bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken, energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit, betekent dat we daar met andere ogen naar moeten kijken dan we in het verleden deden. Dit kan ook gevolgen hebben voor het aandeel uitgeefbare vierkante meters per hectare. Om zorgvuldig om te gaan met de beperkt beschikbare ruimte, willen we meer inzetten op arbeidsintensieve bedrijvigheid, met een accent op innovatieve makers. Veel Barneveldse bedrijven behoren daartoe. Voor grote distributiecentra van elders, is de gemeente Barneveld geen ruimte over. Om hier wat meer grip op te krijgen, gaan we de bruikbaarheid van een 'uitgifteprotocol' onderzoeken. Een uitgifteprotocol kan ons helpen om selectiever om te gaan met de beperkte ruimte die er nog is. Andere gemeenten hebben er al positieve ervaringen mee opgedaan en nemen bijvoorbeeld afwegingsaspecten mee zoals herkomst, werkgelegenheid, lokale binding/netwerk en toekomstbestendigheid. Wat criteria in Barneveld kunnen zijn, willen we gaan uitzoeken.

Goed georganiseerde bedrijventerreinen zijn een voorwaarde om te kunnen komen tot toekomstbestendige bedrijventerreinen. Een deel van de benodigde maatregelen kunnen de gevestigde bedrijven zelfstandig nemen, maar voor een groot aantal maatregelen is georganiseerde samenwerking op het niveau van het bedrijventerrein efficiën-

ter of zelfs onmisbaar. Veel bedrijventerreinen in de gemeente Barneveld zijn nog niet goed georganiseerd en beschikken nog niet over professioneel parkmanagement. Op De Briellaerd vormen de ondernemers wel een vereniging, compleet met Bedrijfsinvesteringszone (BIZ) voor de bekostiging van camerabewaking, die onlangs werd geïnstalleerd (afbeelding volgende pagina).

Door met elkaar samen te werken voor een toekomstbestendig bedrijventerrein, bouwen de ondernemers onderling vertrouwen op. Dat bevordert het nemen van diverse verduurzamingsmaatregelen en geeft ondernemers zekerheid voor de toekomst van hun bedrijf op die locatie. Gemeente Barneveld streeft ernaar dat alle bedrijventerreinen goed georganiseerd zijn en ook voorzien zijn van professioneel parkmanagement. Alleen dan kunnen we echt slagen in ons streven van toekomstbestendige bedrijventerreinen, voor ondernemers en voor de gemeente. Het vraagt een gezamenlijke inzet van ondernemers en de gemeente om dat te bereiken.

De gemeente wil graag in gesprek met ondernemers op de bedrijventerreinen die zich willen organiseren. Tegelijkertijd wil de gemeente een overkoepelende Bedrijventerreinenstrategie Barneveld ontwikkelen. Daarbinnen kunnen toekomstbeelden per bedrijventerrein en de gezamenlijke inzet verder worden vormgegeven, in samenspraak met het bedrijfsleven.

5.2 Onze aanpak

1. We maken voldoende ruimte voor bedrijven op toekomstbestendige bedrijventerreinen door de uitbreiding van bedrijventerrein Harselaar en kleinere uitbreidingen van bedrijventerreinen bij Voorthuizen en Stroe.
2. We werken aan toekomstbestendige bedrijventerreinen door in gesprek te gaan met ondernemers op de bedrijventerreinen die zich willen organiseren, over benutting van kansen op het gebied van economie, duurzame energie/Energy hubs, klimaat, mobiliteit, gezondheid en ecologie.
3. We blijven inzetten op arbeidsintensieve bedrijvigheid, met een accent op innovatieve makers, en onderzoeken de bruikbaarheid van een uitgifteprotocol om wat selectiever om te gaan met de beperkte ruimte die er nog is.
4. We gaan terughoudend om met eventuele transformaties van bedrijventerreinen naar andere functies, vanwege de benodigde ruimte voor economische groei in de toekomst.
5. We gaan een Bedrijventerreinenstrategie Barneveld ontwikkelen, waarin we onze overkoepelende inzet uitwerken in samenspraak met het bedrijfsleven, toekomstbeelden per afzonderlijk bedrijventerrein ontwikkelen en de gezamenlijke inzet bepalen om de bijbehorende doelen te verwezenlijken.

6. Thema Toekomstbestendig buitengebied

6. Thema: Toekomstbestendig buitengebied

Onze doelstellingen:

- Toekomstbestendig buitengebied waarin economie, natuur en leefbaarheid voor de inwoners elkaar duurzaam versterken.
- Inzet op toekomstbestendige duurzame agrifoodsector als showcase en proeftuin binnen Regio Foodvalley, inclusief dwarsverbanden naar bouw en industrie.
- Inzet op voortbestaan en duurzame ontwikkeling van het agrarisch bedrijf in onze gemeente, met een gezonde en duurzame bedrijfsvoering.
- Goede begeleiding van agrariërs die binnen de ruimtelijke kaders willen komen tot verbreding van hun economische activiteiten.

6.1 Waar we naar streven

We streven naar een toekomstbestendig buitengebied, waarin economie, natuur en leefbaarheid voor de inwoners elkaar duurzaam versterken. De agrarische sector is belangrijk voor de gemeente Barneveld. Boeren stonden aan de basis van de economische ontwikkeling van de gemeente. Enerzijds door het voortdurende bouwen aan de boerenbedrijven op zichzelf, anderzijds door de spin-off richting toeleverende bouw en industrie die daaruit voortkwam. Bedrijven uit Barneveld behoren nu tot de wereldtop in de agrifoodsector, en ook

het gewaardeerde arbeidsethos in de gemeente Barneveld, vindt zijn oorsprong in het buitengebied.

Als er ergens in Nederland, of zelfs wereldwijd een plek is om te laten zien hoe het allemaal wél duurzaam samen kan gaan, dan is het in Barneveld, in het midden van Regio Foodvalley. De plek die een grote rol speelde in de ontwikkeling van de productieve agrarische sector in de twintigste eeuw, kan ook dé plek zijn waar alles rondom de *duurzame agrifoodsector* van de eenentwintigste eeuw zichtbaar bij elkaar komt. Kennis, ervaring en ondernemerschap, het is er allemaal en bedrijven zetten ook al sterk in op verduurzaming.

De agrarische sector staat ondertussen wel voor grote uitdagingen. Het verdienmodel staat onder druk en het is nodig om de harmonie met het natuurlijke systeem te verbeteren. Daarnaast ervaren we de impact van grootschalige ziektes binnen de veehouderij, met economische en sociale gevolgen. Nationaal en Europees beleid heeft veel impact op het agrarisch ondernemen in onze gemeente. Daarbij staat in Nederland een ingrijpende herstructurering van het landelijk gebied op de agenda, die ook gevolgen zal hebben in Barneveld.

Veel is nog onzeker en ook eerder ruimtelijk beleid, dan economisch beleid. In de Omgevingsvisie Barneveld wordt met het begrip 'waardevol landelijk gebied' aangegeven dat de gemeente bij het landelijk gebied niet alleen kijkt naar de toekomst van de agrarische sector, maar het geheel van opgaven in het buitengebied in samenhang wil bezien. Economische vitaliteit van de agrifoodsector, dient daarbij hand in hand te gaan met natuurlijke waarden en behoud van het

agrarisch cultuurlandschap. Dat is een uitdaging, in een tijd waarin ondernemers behoefte hebben aan duidelijkheid vanuit de overheid.

Veel agrarische ondernemers hebben grote stappen gezet, met kortere ketens, nieuwe lokaal geproduceerde voedergewassen en aangepaste stallen. Sommigen innoveren meer in de breedte, naar een gemengde bedrijfsvorm met neventakken zoals toerisme en recreatie. Enkelen van hen hebben zich verenigd in een coöperatief verband en experimenteren met nieuwe vormen van eiwitproductie, nieuwe gewassen en zoeken directe samenwerking met lokale inwoners om te voorzien in de lokale vraag. Zo ontstaan er nieuwe verdienmodellen. Aansluiting bij de nationale Kennis- en Innovatie-Agenda Landbouw, Water, Voedsel kan daarbij interessant zijn.

Er is in de gemeente Barneveld behoefte aan experimenteer en innovatieruimte, aan broedplaatsen voor nieuw en innovatief ondernemerschap. Ook daarvoor zien we mogelijkheden in het buitengebied. Het buitengebied kan ook functioneren als een kraamkamer voor nieuwe bedrijven, binnen de ruimtelijke mogelijkheden die er daarvoor zijn en ruimtelijke beleid dat daarvoor bestaat. Daarbij kan het ook gaan om functieverandering van agrarische erven en gebouwen.

Wij onderzoeken de mogelijkheden om binnen de kaders de ondernemers in het buitengebied te ondersteunen bij deze ontwikkelingen. Denk hierbij aan kennisdeling en samenwerking, het faciliteren van verbreding van de bedrijfsvoering, functieveranderingsmogelijkheden en verduurzamingsmogelijkheden. Zo creëren we mogelijkheden om de inkomenszekerheid veilig te stellen. Hier horen ook maatregelen bij zoals energieopwekking en energiebesparing, als onderdeel van een toekomstbestendig buitengebied. Naast doorgaan met innoveren en verbreden, kan ook ruilverkaveling en/of kavelruil mogelijk bijdragen aan de toekomstbestendigheid van zowel de bedrijven, als het buitengebied.

Wij nemen als gemeente Barneveld daarom actief deel aan regionale en provinciale beleidsprocessen over het landelijk gebied, natuurherstel en stikstof. De provincie stelt een Gelders Programma Vitaal Landelijk gebied op, in navolging van het Nationaal Programma Landelijk Gebied. In aansluiting daarop stelt de regio Foodvalley een eigen Regionaal Programma Landelijk Gebied op, in verband met de gevolgen voor onze regio. De gemeente Barneveld pakt hierin een actieve rol. Als gemeente kiezen wij ervoor om dicht bij onze agrariërs te staan. Sinds kort hebben wij een Adviseur Landelijk Gebied, die agrariërs kan ondersteunen in deze onzekere tijden. Wij zullen regelmatig bij agrariërs op bezoek gaan.

In het buitengebied is ook de toeristische en recreatieve sector een belangrijke pijler van de Barneveldse economie. Het beleid voor de sector is opgenomen in de Visie toerisme en recreatie 2030. Van nieuwe wandel- en fietsroutes tot praktische ondersteuning voor ondernemers om vakantieparken te vitaliseren; er is in de afgelopen twee jaar hard gewerkt aan het versterken van de sector. Ook het ruiternetwerk is vernieuwd. Er is een relatie tussen toerisme en recreatie in het buitengebied, en de economische vitaliteit van de kernen. Toeristen en recreanten hebben behoefte aan kernen met voldoende voorzieningen, en dragen zelf ook bij aan het draagvlak voor deze voorzieningen. Bij het thema 'Economisch vitale kernen' is dit verder toegelicht.

6.2 Onze aanpak

1. We zetten ons in voor een toekomstbestendig buitengebied waarin economie, natuur en leefbaarheid voor de inwoners elkaar duurzaam versterken. We geven ruimte aan nieuwe economische functies om de veerkracht en diversificatie van de economie te bevorderen.
2. We maken recreatief medegebruik mogelijk, om ruimtes multifunctioneel en toegankelijk te maken voor recreanten. Om de gewenste kwaliteit van onze parken en recreatiegebieden te borgen gaan we door met het beleid 'Vitale Vakantieparken'. We zetten in op de juiste kwaliteit op de juiste plaats.
3. Er is een adviseur Landelijk Gebied aangetrokken, om samen te werken aan een vitaal landelijk gebied met een toekomstbestendige agrarische sector. Deze adviseur fungeert als aanspreekpunt voor de agrarische ondernemers, voor zowel agrarisch gerelateerde zaken als vragen over de (ruimtelijke) mogelijkheden voor verbreding van de activiteiten.
4. We nemen actief deel aan regionale¹ en provinciale beleidsprocessen over natuurherstel en stikstof, in het kader van onder andere Regionaal Programma Landelijk Gebied.

7. Thema Waardevol human capital

7. Thema Waardevol human Capital

7.1 Waar we naar streven

Onze doelstellingen:

- Uitgangspunt van goede aansluiting wonen, werken en leven in Barneveld
- Voorzetting en uitbreiding succesvolle lokale triple helix samenwerkingsprojecten
- Aansluiting op Human capital agenda Regio Foodvalley
- Ontwikkeling daarop aansluitende lokale Human talent agenda Barneveld

We streven ernaar dat wonen, werken en leven in de gemeente Barneveld samengaan. We willen dat banen en beroepsbevolking goed op elkaar aansluiten, zodat inwoners een baan kunnen vinden dicht bij huis, en ondernemers hun medewerkers kunnen vinden in de omgeving van het werk. Als we het bij elkaar houden draagt dat bovendien bij aan het behoud van onze identiteit in het groeiende Barneveld; werken bij een bedrijf in de gemeente Barneveld is vaak meer dan werken alleen. Het is ook deel uitmaken van een groter geheel, een vangnet soms, en sociale contacten.

We streven naar een goede aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Ondernemers hebben medewerkers nodig en mensen hebben werk nodig dat kwalitatief aansluit op hun ervaring, opleiding

en talent. Gelukkig is de werkloosheid in Barneveld nog steeds zeer laag. Daarmee is ook gelijk de belangrijkste uitdaging van het bedrijfsleven benoemd, het vinden van voldoende, geschikte en enthousiaste medewerkers. In de afgelopen jaren is eens te meer gebleken dat het menselijk kapitaal de belangrijkste voorwaarde is voor het realiseren van de toekomstplannen van veel bedrijven. Dat kunnen we realiseren als we samen optrekken: bedrijfsleven, onderwijs en overheid. Dat vraagt maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen door alle partijen, onder meer door samen ook te kijken naar mensen met wat meer afstand tot de arbeidsmarkt binnen de gemeente. Met elkaar willen we een leven lang leren en investeren in mensen van alle leeftijden, voor een gezonde en bestendige toekomst.

Door de korte lijnen tussen het georganiseerde bedrijfsleven en het onderwijs, proberen we onze jonge mensen zoveel mogelijk voor te bereiden op een werkende toekomst in de regio Barneveld. De ondernemersverenigingen spelen daarbij een belangrijke rol. Zo zet de BIK zich samen met onderwijspartijen in voor een kwalitatieve en kwantitatieve match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De groep van zij-instromers kan daar mogelijk ook nog meer in meegenomen worden, als kans voor zowel het bedrijfsleven als de bevolking.

De BIK werkt samen met de diverse opleidingen aan goed beroeps- onderwijs in Barneveld en/of in regio. Daarbij is het streven om aan

te sluiten op de instroombehoefte vanuit het bedrijfsleven. Voorbeelden zijn de BTO en Barneveld Tomorrow, en samenwerkingen op het gebied van de bouw en de gezondheidszorg (BBO en BGO, in nauwe samenwerking met De Meerwaarde MBO Amersfoort). Verder werken Barneveldse foodbedrijven samen binnen het verband van Food Academy Nijkerk, waarbij Aeres de onderwijspartner is.

De gemeente steunt die samenwerkingen. Zo proberen we de beroepsbevolking van de toekomst ook voor de regio te behouden.

Bij human talent valt ook de inzet van arbeidsmigranten niet meer weg te denken, aangezien de meeste bedrijven te maken hebben met een krapte op de arbeidsmarkt. Huisvesting van arbeidsmigranten kan niet los worden gezien van hun betekenis voor de arbeidsmarkt, zo ook in Barneveld. Bij de vestiging van nieuwe bedrijven zal dan ook aandacht worden gevraagd voor de huisvesting van deze werknemers. De verantwoordelijkheid voor het huisvesten van arbeidsmigranten ligt primair bij de werkgevers waar de arbeidsmigranten werkzaam zijn (waaronder uitzendorganisaties), maar voor het vinden van geschikte woonlocaties is samenwerking en afstemming met de gemeente aan de orde.

Streven naar een goede aansluiting van wonen, werken en leven doen we ook door regionaal in te zetten. De regio Foodvalley heeft veel te bieden en daarin vervult Barneveld een belangrijke rol. Regio Foodvalley heeft de Human Capital Agenda ontwikkeld, om daarmee een bijdrage te leveren aan de structurele versterking van zowel arbeidsmarkt als de economie. De gemeente Barneveld sluit aan op de Human Capital Agenda, die voorziet in gezamenlijke acties gericht op arbeidsmarktbeleid. De gemeente wil ondernemers een helpende hand bieden om op het gebied van human talent en sociaal-maatschappelijk, hun bijdrage te kunnen leveren aan onze gemeente.

7.2 Onze aanpak

1. We gaan door met de samenwerkingsprojecten tussen bedrijfsleven en onderwijs, en ondersteunen als gemeente waar mogelijk.
2. We gaan een Human Capital Agenda Barneveld opstellen.
3. We geven uitvoering aan de Human Capital Agenda van de regio Foodvalley.
4. Als gemeente geven wij het goede voorbeeld door voldoende stageplekken, werkervaringsplekken aan te bieden voor alle opleidingsniveaus en bieden we kansen aan mensen met wat meer afstand tot de arbeidsmarkt.

8. Uitvoering

8. Uitvoering

8.1 Organisatie

De gemeente Barneveld kent een ondernemend bedrijfsleven met een grote lokale betrokkenheid, een goed voorzieningenniveau en bewogen maatschappelijke partners, die ook lokaal betrokken zijn. Deze kwaliteiten willen we benutten, versterken en nog meer met elkaar verbinden. Woorden in een agenda zijn mooi, maar de visie van 'Ruimte voor ondernemerschap' realiseren we alleen met daden. Heel veel is aanwezig; bij ondernemers, bij maatschappelijke instellingen en bij de gemeente, maar we moeten het wel zien, nog dichter bij elkaar brengen, elkaar weten te vinden en samen zien dat we succes hebben. Zoals een ondernemer het bedrijf wil zien floreren, zo willen wij samen zien dat we de visie realiseren.

Om goed in te kunnen op de grote transitie van dit moment, hebben we elkaar meer dan ooit nodig. We willen daartoe het overleg de ondernemersverenigingen een nieuwe impuls geven: efficiënt ingestoken, laagdrempelig aanhaken en met aandacht voor succesvoorbeelden en enthousiasmerend naar elkaar toe. Zzp'ers vormen daarbij een groep die niet vergeten mag worden. De uitvoering van deze economische visie, met nog op te stellen bijbehorende uitvoeringsprogramma, zien we als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de gemeente, de ondernemers en maatschappelijke organisaties.

8.2 Rol gemeente

De gemeente vervult een belangrijke rol in het lokale en regionale netwerk bestaande uit ondernemers, maatschappelijke partners en burgers, dat samen actief is voor de economische ontwikkeling van onze gemeente. Het is van belang om blijvend te investeren in het netwerk en ons bewust te zijn van het begrip partnerschap. De gemeente moet niet de ondernemer zijn, maar wel het vestigingsklimaat scheppen waarin ondernemers kunnen ondernemen. De gemeente moet ondernemers willen begrijpen, vanuit een ondernemende instelling. De rol van de gemeente is vooral faciliterend, met onder andere een goed functionerend ondernemersloket met een duidelijke ingang en een actief accountmanagement. Het accountmanagement van de gemeente wordt nu al goed gewaard; we gaan het nog beter doen waar dat mogelijk is.

De gemeente kan zorgen voor aandacht voor ondernemers, voor maatwerk en flexibiliteit waar mogelijk en ook voor een inzet op meer fysieke ruimte voor ondernemerschap in de vorm van de uitbreiding van de vestigingsmogelijkheden. De bijeenkomst in het kader van het opstellen van deze visie, heeft een grote betrokkenheid van alle bij de uitvoering benodigde partijen laten zien. Iedereen wil vooruit en iedereen wil bijdragen aan de beoogde duurzame economische ontwikkeling van de gemeente Barneveld. Samen verantwoordelijkheid nemen, samen de schouders eronder!

8.3 Uitvoeringsprogramma

Deze Economische visie geeft de richting, die we samen met ondernemers en maatschappelijke partners willen vertalen naar concrete acties. Hiervoor gaan we een Uitvoeringsprogramma opstellen, waarbij we opnieuw het bedrijfsleven en maatschappelijke partners betrekken. Voor wat betreft toerisme en recreatie, verwijzen we naar het al bestaande Uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme.

Ondertussen gaan we ook door de jaarlijkse monitoring van de ontwikkeling van de economie in de gemeente Barneveld, zodat we veranderingen tijdig in beeld krijgen, en kunnen bijsturen waar nodig.